

Valsts vides dienests

VIDZEMES REĢIONĀLĀ VIDES PĀRVALDE

L.Paegles iela 13, Valmiera, LV-4201, tālr. 64207266 | Blaumaņa iela 7, Madona, LV-4801, tālr. 64807451

e-pasts vidzeme@vvd.gov.lv, www.vvd.gov.lv

Ūdens resursu lietošanas atļauja Nr.MA10DU0027

Akciju sabiedrība „Latvenergo”

(juridiskās personas nosaukums vai fiziskās personas vārds un uzvārds)

Pulkveža Brieža iela 12, Rīga, LV-1010

(juridiskās personas juridiskā adrese vai fiziskās personas deklarētā dzīvesvieta)

Reģistrācijas Nr.40003032949, 08.10.1991.

(juridiskās personas reģistrācijas numurs Uzņēmumu reģistrā un datums vai fiziskās personas kods)

Ūdens resursu lietošanas veids: **Aiviekstes upes ūdens izmantošana Aiviekstes hidroelektrostacijas (HES) darbības nodrošināšanai** („Aiviekstes HES”, Aiviekste, Kalsnavas pagasts, Madonas novads (zemes vienības kadastra apzīmējums 7062 012 0132)

NACE kods: 35.11 – elektroenerģijas ražošana.

Iesnieguma pieņemšanas datums: 2010. gada 24. novembris

Atļauja izsniegta jaunai darbībai:

-

Atļauja izsniegta esošai darbībai:

X

Atļauja izsniegta būtiskām izmaiņām esošajā darbībā:

-

Atļaujas termiņa pagarināšana:

-

Atļaujai pievienoti šādi pielikumi:

1. Ūdens resursu ieguves nosacījumi:

-

2. Ūdens resursu izmantošanas nosacījumi:

X

Atļauja izsniegta: **2010. gada 30. decembrī un ir derīga visu darbības laiku**

Atļauja precizēta: 2021. gada 28. jūlijā

Izsniegšanas vieta: Madona

Piesārņojuma kontroles daļas vadītāja, direktores p.i.

I.Sedleniece

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

Lēmumu par atļaujas izsniegšanu vai atļaujā noteiktos nosacījumus ūdens lietotājs vai citas ieinteresētās personas ir tiesīgas apstrīdēt Vides pārraudzības valsts birojā viena mēneša laikā no lēmuma spēkā stāšanās dienas, pamatojoties uz MK 23.12.2003. noteikumu Nr.736 „Noteikumi par ūdens resursu lietošanas atļauju” 31. punktu, uz „Administratīvā procesa likuma” 76. panta pirmo un otro daļu un 79. panta pirmo daļu, iesniedzot iesniegumu Valsts vides dienesta Vidzemes reģionālajā vides pārvaldē L.Paegles ielā 13, Valmierā, LV-4201 vai Blaumaņa ielā 7, Madonā, Madonas novadā, LV-4801, vai elektroniski parakstīta dokumenta veidā e-pastā: vidzeme@vvd.gov

Normatīvie akti un dokumenti, uz kuriem pamatojoties izsniegta atļauja

Latvijas Republikas likumi:

- 1) Vides aizsardzības likums
- 2) Ūdens apsaimniekošanas likums
- 3) Dabas resursu nodokļa likums
- 4) Zvejniecības likums
- 5) Aizsargjoslu likums
- 6) Par hidroelektrostaciju hidrotehnisko būvju drošumu
- 7) Statistikas likums

Latvijas Republikas Ministru kabineta (turpmāk tekstā – MK) noteikumi:

- 1) MK 23.12.2003. noteikumi Nr.736 „Noteikumi par ūdens resursu lietošanas atļauju”
- 2) MK 27.12.2005. noteikumi Nr.1014 „Ūdens objektu ekspluatācijas (apsaimniekošanas) noteikumu izstrādāšanas kārtība”
- 3) MK 19.06.2007. noteikumi Nr.404 „Kārtība, kādā aprēķina un maksā dabas resursu nodokli, izsniedz dabas resursu lietošanas atļauju un auditē apsaimniekošanas sistēmas”
- 4) MK 08.05.2001. noteikumi Nr.188 „Saimnieciskās darbības rezultātā zivju resursiem nodarītā zaudējuma noteikšanas un kompensācijas kārtība”
- 5) MK 15.01.2002. noteikumi Nr.27 „Noteikumi par upēm (upju posmiem), uz kurām zivju resursu aizsardzības nolūkā aizliegts būvēt un atjaunot hidroelektrostaciju aizsprostus un veidot jebkādas mehāniskus šķēršļus”
- 6) MK 04.08.1998. noteikumi Nr.284 „Ūdenstilpju un ūdensteču aizsargjoslu noteikšanas metodika”
- 7) MK 03.06.2008. noteikumi Nr.406 „Virszemes ūdensobjektu aizsargjoslu noteikšanas metodika”
- 8) MK 20.02.2007. noteikumi Nr.131 „Aizsargjoslu noteikšanas metodika ap aizsprostiem”
- 9) MK 25.02.2003. noteikumi Nr.93 „ Aizsprostu un hidroelektrostaciju hidrotehnisko būvju drošuma kontrolmērietaišu aizsardzība un aizsargjoslu noteikšanas metodika”
- 10) MK 26.01.2010. noteikumi Nr.70 „Noteikumi par hidroelektrostaciju hidrotehnisko būvju drošuma programmām un deklarācijām”

Kāda no augstāk norādīto likumu un MK noteikumu grozījumu gadījumā vai to spēka zaudēšanas gadījumā, Aiviekstes HES ekspluatācijā jāievēro spēkā esošo likumu un MK noteikumu prasības, kas attiecināmas uz Aiviekstes HES ekspluatāciju.

Aiviekstes HES dokumentācija:

- 1) „Aiviekstes hidroelektrostācijas ūdenskrātuves ekspluatācijas (apsaimniekošanas) noteikumi” (2021.g., AS „Latvenergo”).
- 2) „Aiviekstes hidroelektrostācijas hidrotehnisko būvju drošuma programma” (2021.g., AS „Latvenergo”).

Ūdens resursu izmantošana

1. tabula

Izmantotais ūdens objekts					Atļautais ūdens daudzums (m ³ diennaktī un gadā)			
nosaukums un vieta (adrese)	ģeogrāfiskās koordinātes		ūdens saimnieciskā iecirķņa kods ⁽¹⁾	teritorijas kods	hidrotehnisko būvju darbība	paze- mes ūdeņu līmeņu maiņa	darbības, kuru rezultātā rodas mākslīgs vai stipri pārveidots ūdensobjekts	citas darbības
	Z platums	A garums						
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Aiviekstes HES ūdenskrātuve uz Aiviekstes, Kalsnavas un Ļaudonas pagasts, Madonas novads un Variešu pagasts, Jēkabpils novads B drošuma klases HES ⁽²⁾	56°38'46.05"	25°56'53.48"	421513 Aiviekste no Sāvītes līdz Vesetas kanālam 42153 Aiviekste no Aronas līdz Sāvītei	0700262	Četras turbīnas: Frensisa tipa turbīna, vertikāla, ar darba rata diametru 2200 mm (HA1); Kaplāna tipa turbīna, vertikāla, ar darba rata diametru 2100 mm (HA2); divas Kaplāna tipa turbīnas, slīpas (5°), ar darba rata diametru 1310 mm (HA3, HA4) Ģeneratoru kopējā jauda 1460 kW (HA1 330 kW, HA2 460 kW, HA3 335 kW, HA4 335 kW) Aprēķina caurplūdums 2.5-52 m ³ /s Ilggadīgā vidējā pietece un notece 1815 milj.m ³ Ūdenskrātuves kopējais tilpums 1.563 milj.m ³ un lietderīgais tilpums 0.156 milj.m ³	netiek veikta, nav novērota	netiek veikta	netiek veikta

Piezīmes: ⁽¹⁾ Saskaņā ar MK 03.07.2018. noteikumiem Nr.397 „Noteikumi par ūdens saimniecisko iecirkņu klasifikatoru”

⁽²⁾ Saskaņā ar likuma „Par hidroelektrostaciju hidrotehnisko būvju drošumu” 3. pantu

1. Ūdens resursu izmantošanas nosacījumi

1.1. Aiviekstes HES ūdenskrātuves raksturīgie ūdens līmeņi

- 1.1.1. Normālais ūdens uzstādīnājuma līmenis NŪL=**82.88 m** (LAS-2000.5)
- 1.1.2. Zemākais (minimālais) ūdens uzstādīnājuma līmenis ZŪL=**82.58 m** (LAS-2000.5)
- 1.1.3. Augstākais (maksimālais) ūdens uzstādīnājuma līmenis AŪL=**83.08 m** (LAS-2000.5)
- 1.1.4. Ūdens uzstādīnājuma līmeņa kontroles nodrošināšanai labi pārredzamā vietā pie ūdenskrātuves ūdens novadbūves (Galvenā aizsprosta) ir jābūt uzstādītai ūdens līmeņa mērīšanas iekārtai (mērlatai) ar precizitāti 1 cm, kas piesaistīta Latvijas augstumu sistēmai LAS-2000.5 (MK 23.12.2020. noteikumu Nr.736 „Noteikumi par ūdens resursu lietošanas atļauju” (turpmāk – MK noteikumi Nr.736) 36.8. punkts).

1.2. Ūdenskrātuvē pieļaujamās ūdens līmeņu svārstības

- 1.2.1. Aiviekstes HES ekspluatāciju veikt atbilstoši 2021.gadā izstrādātajiem Aiviekstes HES ūdenskrātuves ekspluatācijas (apsaimniekošanas) noteikumiem (turpmāk tekstā – ŪEN) un 2021. gadā izstrādātajai Aiviekstes HES hidrotehnisko būvju drošuma programmai (turpmāk tekstā – HBDP).
- 1.2.2. Aiviekstes HES normālas ekspluatācijas laikā pieļaujamais diennakts ūdens līmeņa svārstības ūdenskrātuvē 0.2 m robežās, starp NŪL 82.88 m LAS-2000.5 un ZŪL 82.58 m LAS-2000.5 (ŪEN 2.1.6. un 2.1.7.punkts, MK noteikumu Nr.736 36.2.punkts), nepieļaujot ūdenskrātuves ūdens līmeņa nostrādi zemāk par ZŪL 82.58 m LAS-2000.5, iespēju robežās nodrošinot Aiviekstes HES ekspluatāciju normālā ūdens uzstādīnājuma režīmā – dabiskās pieteces režīmā.
- 1.2.3. Zivju nārsta laikā (no 1. aprīļa līdz 20. jūnijam) pieļaujamais ūdens līmeņa svārstības ūdenskrātuvē no NŪL 82.88 m LAS-2000.5 līdz atzīmei 82.68 LAS-2000.5 (ŪEN 3.1.5. punkts, MK noteikumu Nr.736 36.2.punkts), iespēju robežās nodrošinot Aiviekstes HES ekspluatāciju normālā ūdens uzstādīnājuma režīmā – dabiskās pieteces režīmā.
- 1.2.4. Ūdens līmeņa paaugstināšanās ūdenskrātuvē līdz AŪL=83.08 m LAS-2000.5 pieļaujama palu un plūdu laikā (ilgstošu lietusgāzu laikā), kā arī avārijas gadījumos. Lai minētajos gadījumos nepieļautu līmeņa paaugstināšanos virs AŪL=83.08 m LAS-2000.5, savlaicīgi veikt plūdu novadbūvju aizvaru atvēršanu (ŪEN 3.1.2.punkts, MK noteikumu Nr.736 36.5.punkts).
- 1.2.5. Pieļaujama Aiviekstes HES ūdenskrātuves ūdenslīmeņa pazemināšanas ātrums – 0.2 m/dnn, ūdenslīmeņa pazemināšanas ātrums 0.2 m/h ir pieļaujams tikai ūdenskrātuves tukšošanas laikā avārijas gadījumā, vai nepieciešamo remontdarbu, pārbūves darbu veikšanai (MK noteikumu Nr.736 36.2. punkts).
- 1.2.6. Savlaicīgi informēt kontrolējošo iestādi – Valsts vides dienesta Vidzemes reģionālo vides pārvaldi (turpmāk tekstā – VVD Vidzemes RVP), par paredzamajām izmaiņām ūdenskrātuves hidroloģiskajā režīmā, ja izmaiņas pārsniedz noteiktās robežas.
- 1.2.7. Par atkāpēm no noteiktā ūdens līmeņu režīma operatoram informēt VVD Vidzemes RVP pa tālr. 64807451, vai e-pastā: vidzeme@vvd.gov.lv

1.3. HES ūdens caurplūdums un tā tehniskais nodrošinājums

- 1.3.1. Vasaras 30 dienu perioda vidējais minimālais caurplūdums ar 95% nodrošinājumu (minimālais garantējama caurplūdums) – $Q_{\min 30d.95\%} = 5.12 \text{ m}^3/\text{s}$, nodrošināms pār daļēji nolaistu Plostu ceļa aizvaru un Zivju ceļu (bezledus periodā), neveicot turbīnu darbināšanu (MK noteikumu Nr.736 36.3.1. punkts; ŪEN 2.1.5., 3.1.3).

- 1.3.2. Ekoloģiskais caurplūdums, kas nepieciešams ūdensteces dabisko bioloģisko resursu un ekosistēmu saglabāšanai un aizsardzībai – $Q_{ekol} = 8.0 \text{ m}^3/\text{s}$, nodrošināms saskaņā ar zivsaimnieciskās ekspertīzes atzinumu, lai saglabātu zivju resursu dabisku atražošanu un labu virszemes ūdeņu stāvokli (MK noteikumu Nr.736., 36.3.2. un 40.3. punkts; ŪEN 2.1.5. punkts).
- 1.3.3. Ekoloģisko caurplūdumu ($8.0 \text{ m}^3/\text{s}$) upē lejpus Aiviekstes HES nodrošināt saskaņā ar Aiviekstes HES ŪEN (MK noteikumu Nr.736 36.3.1., 36.3.2., 40.2., 40.5. punkts; ŪEN 2.1.5., 3.1.3. punkts):
 Bezledus periodā: $\geq 2,75 \text{ m}^3/\text{s}$ pār daļēji nolaistu Plostu ceļa aizvaru; $0.50 \text{ m}^3/\text{s}$ caur Zivju ceļu; $\geq 4.75 \text{ m}^3/\text{s}$ caur turbīnām;
 Ziemas periodā (pie aizvērtā Zivju ceļa): $\geq 3.25 \text{ m}^3/\text{s}$ pār daļēji nolaistu Plostu ceļa aizvaru; $\geq 4.75 \text{ m}^3/\text{s}$ caur turbīnām;
 Mazūdens periodā, kad dabiskā pietece ir mazāka par $Q_{ekol} = 8.0 \text{ m}^3/\text{s}$, bet ir lielāka vai vienāda ar $Q_{\min HA} = 5.75 \text{ m}^3/\text{s}$: caur Plostu ceļu un Zivju ceļu atbilstoši Bezledus vai Ziemas periodam noteiktajam caurplūdumam, ūdenskrātuvē nodrošinot nemainīgu ūdens līmeni (pēc iespējas tuvu NŪL), un darbinot vienu turbīnu automātiskās regulēšanas režīmā, pakāpeniski samazinot tās caurplūdumu diapazonā no 4.75 līdz $2.5 \text{ m}^3/\text{s}$.
 Mazūdens periodā, kad dabiskā pietece ir robežās no $Q_{\min HA} = 5.75 \text{ m}^3/\text{s}$ līdz $Q_{\min 30d.95\%} = 5.12 \text{ m}^3/\text{s}$, turbīnu darbināšana nav atļauta (ŪEN 3.1.4. punkts).
- 1.3.4. Mazūdens periodos, kad upes dabiskais caurplūdums ir mazāks par ekoloģisko caurplūdumu ($8.0 \text{ m}^3/\text{s}$), hidrotehniskās būves nedrīkst darboties ūdens uzkrāšanas režīmā, bet viss pietekošais ūdens ir jānovada upē lejpus aizsprostam (MK noteikumi Nr.736 40.5. punkts; ŪEN 3.1.1., 3.1.4. punkts).
- 1.3.5. Aprēķinātais kopējais turbīnu caurplūdums – $Q_{HA} = 2.5\text{-}52 \text{ m}^3/\text{s}$ ($Q_{AH1} = 5.0\text{...}12.0 \text{ m}^3/\text{s}$, $Q_{AH2} = 5.0\text{...}15.0 \text{ m}^3/\text{s}$, $Q_{AH3, AH4} = 2.5\text{...}12.5 \text{ m}^3/\text{s}$) (MK Nr.736. 36.3.4. punkts; ŪEN 2.4.9.2. punkts).
- 1.3.6. Pavasara plūdu maksimālais caurplūdums – $Q_{1\%} = 455 \text{ m}^3/\text{s}$; $Q_{5\%} = 367 \text{ m}^3/\text{s}$, (ŪEN 2.1.4. punkts; HBDP "A" daļas 4.2. punkts), nodrošināms atbilstoši atļaujas 1.5. punktā noteiktajam.

1.4. HES darbības režīms remontdarbu laikā

- 1.4.1. Pirms Aiviekstes HES atjaunošanas vai pārbūves darbu projektēšanas uzsākšanas, informēt VVD Vidzemes RVP, lai izvērtētu nepieciešamību saņemt tehniskos noteikumus (MK 27.01.2015. noteikumu Nr.30 „Kārtība, kādā Valsts vides dienests izdod tehniskos noteikumus paredzētajai darbībai” pielikuma 8.4. punkts).
- 1.4.2. Ar Aiviekstes HES darbību saistīto hidrotehnisko būvju atjaunošanu vai pārbūvi veikt ievērojot MK 16.09.2014. noteikumu Nr.550 „Hidrotehnisko un meliorācijas būvju būvnoteikumi” prasības.
- 1.4.3. Aiviekstes HES turbīnu darba pārtraukumos, remontdarbu laikā Aiviekstes upē ūdenskrātuves novadbūves lejasbjefā nodrošināt ekoloģisko caurplūdumu, ievērojot ūdenskrātuvē noteiktos pieļaujamais ūdens līmeņus (MK noteikumu Nr.736 36.3.2., 36.4. punkts; ŪEN 2.1.5.-2.1.8., 3.1.4.punkts).
- 1.4.4. Aiviekstes HES ūdenskrātuves ūdens līmeņa pazemināšana, atverot novadbūvju aizvarus, remontdarbu veikšanai, atļauta, ievērojot sekojošu kārtību:
 a) ūdenslīmeņa pazemināšanu ūdenskrātuvē saskaņot ar VVD Vidzemes RVP un par ūdenslīmeņa pazemināšanu ūdenskrātuvē informēt Madonas, Jēkabpils un Aizkraukles novada pašvaldības, Aiviekstes upes lejtecē esošo hidroelektrostaciju – Spridzēnu HES, Vēžu HES – operatorus;

- b) darbus aizliegts veikt galvenā saldūdens zivju nārsta laikā (no 1. aprīļa līdz 20. jūnijam);
- c) ūdenskrātuves ūdens līmeņa pazemināšanu veikt ne straujāk kā 0.2 m/h.
- d) veikt ūdenskrātuves teritorijas apsekošanu un gultnes bedrēs un lāmās palikušās zivis pārvietot uz Aiviekstes upes gultni vai vietu, kur saglabājies pietiekams ūdens daudzums;
- e) samazināt uzduļķojuma veidošanos un novērst cita veida piesārņojuma (naftas produkti no tehnikas u.c.) nonākšanu un izplatīšanos Aiviekstes upē;
- f) remontdarbu laikā un ūdenskrātuves ūdens līmeņa atjaunošanas darbu laikā nodrošināt ekoloģiskā caurplūduma 8.0 m³/sek novadīšanu Aiviekstes upē leļpus Aiviekstes HES;
- g) pēc remontdarbu veikšanas un ūdens līmeņa atjaunošanas ūdenskrātuvē veikt zivju resursiem nodarīto zaudējumu novērtēšanu atbilstoši Ministru kabineta 2001. gada 8. maija noteikumu Nr. 188 „Saimnieciskās darbības rezultātā zivju resursiem nodarītā zaudējuma noteikšanas un kompensācijas kārtība” prasībām, zivsaimnieciskās ekspertīzes veicējam sniedzot detaļu informāciju par veiktajiem darbiem, t.sk. datus par darbu veikšanas laiku, bez ūdens palikušās ūdenskrātuves daļas laukumu un laika periodu, kad tā bija atsegta, konstatētu zivju bojāeju un upes piesārņojumu.

1.5. HES darbība ārkārtas/avārijas situācijās

- 1.5.1. Ārkārtējos dabas (plūdu) un avārijas apstākļos rīkoties saskaņā ar Aiviekstes HES ŪEN 3.1.2., 3.4. punkta nosacījumiem (MK noteikumu Nr.736, 36.5., 36.1.4.punkts), nodrošinot nepārtrauktu HES uzraudzību, lai operatīvi varētu regulēt ūdens līmeni ūdenskrātuvē.
- 1.5.2. Atkarībā no plūdu lieluma (ūdens līmeņa celšanā virs NŪL 82.88 m LAS-2000.5) savlaicīgi atvērt plostu ceļa un galvenā aizsprosta aizvarus, nepieļaujot ūdens līmeņa celšanos virs kritiskās atzīmes AŪL 83.08 m LAS-2000.5 (ŪEN 3.1.2. punkts).
- 1.5.3. Gadījumā, ja visi aizvari ir atvērti, bet ūdens līmenim ūdenskrātuvē ir tendence paaugstināties virs AŪL 83.08 m LAS-2000.5, atļauts veikt zemes aizsprosta virsas norakumu 1 m platumā un 0.67 m dziļumā (līdz AŪL 83.08 m LAS-2000.5) rezerves pārplūdes (vēsturiskās Eglīša Staras novadbūves) vietā, lai nodrošinātu ūdens brīvu pārplūdi uz Sāvītes (Uģērnīcas) upi un Aivieksti leļpus galvenajam aizsprostam un plostu ceļam. Pēc plūdiem nodrošināt zemes aizsprosta atjaunošanu un plūdu skartās teritorijas sakārtošanu.
- 1.5.4. Tuvojoties ledus iešanas periodam, nodrošināt no ledus brīvu joslu aizsprosta priekšā, attīrīt aizsprostu no apledojuma un pārliecināties vai tā atvēršana ir netraucēta, kontrolēt ūdens līmeni augšbjefā un ievākt ziņas par ledus stāvokli un ūdens līmeni Aiviekstē, ja nepieciešams pieņemt mērus varbūtējā ledus sastrēguma ietekmju mazināšanai.
- 1.5.5. HES hidrobūvju varbūtēju avāriju likvidēšanai aizsprosta tuvumā turēt akmeņu un māla, smilts, maisu krājumus, paredzēt iekārtas, kuras varētu izmatot elektroenerģijas piegādes pārtraukuma gadījumā (mehāniski aizvaru pacēlāji, sūkņi, kas darbojas bez elektrības).
- 1.5.6. Uzturēt ūdens novadbūves tehniskā kārtībā, lai to darbību neapdraudētu neparedzēti apstākļi (plūdi vai cita veida dabiska vai mehāniska iejaukšanās) (ŪEN 3.1.2., 3.4. punkts.).
- 1.5.7. Par avārijas draudiem, kuru novēršanai pieņemts lēmums krasi pazemināt ūdens līmeni ūdens krātuvē, vai arī par notikušu avāriju (aizsprosta pārrāvumu) HES

valdītājam vai citai personai, ko viņš pilnvarojis, nekavējoties **ziņot Spridzēnu HES un Vēžu HES operatoriem, Madonas, Jēkabpils un Aizkraukles novada pašvaldībām, VVD Vidzemes RVP** (MK noteikumi Nr.736. 36.5. punkts).

1.6. Zivju aizsardzības būves un ierīces, pasākumi to aizsardzībai

- 1.6.1. Lai novērstu zivju iekļūšanu tehnoloģiskajā aprīkojumā (HES turbīnās), Aiviekstes upes ūdens ņemšanas iekārtas pirms turbīnas aprīkot ar aizsargrestēm **ar spraugu platumu 20-35 mm** (MK noteikumu Nr.736, 40.6.punkts, ŪEN 3.2.4.). Pirms HA1 un HA2 uzstādītās aizsargrestes ar spraugu platumu 40 mm ir pieļaujams ekpluatēt, ja netiek novērota zivju bojāeja. Zivju bojāejas novērošanas gadījumā, veikt esošo aizsargrestu nomaiņu uz aizsargrestēm ar atbilstoša izmēra spraugu platumu, kas novērš zivju iekļūšanu HES turbīnās. Aizsargrestu nomaiņu, saskaņā ar MK noteikumu Nr.736, 40.6.punktā noteikto, paredzēt arī gadījumā, ja tiek veikta HA1 un HA2 HES daļas atjaunošana vai pārbūve. Aizsargrestes pirms HA3 un HA4: rupjās sanešu aizsargrestes ar spraugu platumu 140 mm, smalkās restes ar spraugu platumu 35 mm.
- 1.6.2. Aiviekstes HES kāpņu – kameru tipa zivju ceļa ekspluatāciju veikt saskaņā ŪEN 3.2.4. punktu. Zivju ceļam ir jābūt atvērtam un jādarbojas visā no ledus brīvajā laika periodā, zivju ceļa darbības laikā ūdenskrātuves ūdens līmeni uzturot robežās no NŪL 82.88 m LAS-2000.5 līdz ZŪL 82.58 m LAS-2000.5, ievērojot 1.2.3. un 1.6.4. punktā noteikto ūdens līmeņu regulēšanas režīmu, un nodrošinot ūdens caurplūdi zivju ceļā saskaņā ar 1.3.3. punktā norādīto.
- 1.6.3. Zivju aizsardzības būves uzturēt tehniskā kārtībā un nodrošināt to regulāru tīrīšanu.
- 1.6.4. Galvenajā saldūdens zivju nārsta laikā (no 1.aprīļa līdz 20.jūnijam) aizliegta ūdenskrātuves tukšošana un tīrīšana, vai citu darbu veikšana, kas saistīta ar augstu ūdenskrātuves un Aiviekstes upes piesārņošanas risku un būtisku ietekmi uz ūdens vides kvalitāti (MK noteikumu Nr.736 40.7. punkts).

1.7. Nosacījumi virszemes ūdensobjekta aizsargjoslās

- 1.7.1. Saskaņā ar Aizsargjoslu likuma 32. pantu un MK 20.02.2007. noteikumiem Nr.131 „Aizsargjoslu noteikšanas metodika ap aizsprostiem”, noteikt aizsargjoslu ap hidrotehniskās būves aizsprostu un nodrošināt tās ierīkošanu un apzīmēšanu dabā.
- 1.7.2. Veicot darbības ūdenskrātuves akvatorijā, Aiviekstes upes, tai skaitā ūdenskrātuves, un aizsprosta aizsargjoslās, ievērot aprobežojumus aizsargjoslām ap virszemes ūdensobjektiem un aizsprostu, ŪEN prasības rekreatīvai izmantošanai (Aizsargjoslu likuma 7., 35., 37., 58. pants, Zvejniecības likums; ŪEN 3.2.2., 3.2.6.-3.2.8. punkts).
- 1.7.3. Hidrotehnisko būvju atjaunošanas, pārbūves darbus **saskaņot ar VVD Vidzemes RVP** atbilstoši Aizsargjoslu likuma 7., 32., 35., 37., 58. pantam, MK 20.02.2007. noteikumu Nr.131 „Aizsargjoslu noteikšanas metodika ap aizsprostiem” 6. punktam (MK noteikumu Nr.736. 36.7. punkts).
- 1.7.4. Ievērot Aiviekstes HES ŪEN 3.3. punktā norādītos pienākumus, tajā skaitā veikt ūdenskrātuves tīrīšanu – peldošu gružu, koku izvākšanu, apsekot ūdenskrātuves krastus un upes krastus hidrotehnisko būvju lejasbjefā, nosakot erozijas vietas, paredzot pasākumus krastu erozijas novēršanai (Aizsargjoslu likuma 61. pants). Gadījumā, ja tiek konstatēta ekoloģiskā stāvokļa pasliktināšanās Aiviekstē, piedalīties situācijas izvērtēšanā un pasākumos ekoloģiskā stāvokļa uzlabošanai (MK noteikumu Nr.736. 23., 23.1 punkts, Ūdens apsaimniekošanas likuma 7. pants)

2. Ūdens resursu izmantošanas uzskaites nosacījumi

- 2.1. Ūdenskrātuves ūdens līmeņus** (turpmāk tekstā – ŪL), u.c. HES darbību raksturojošos ŪL, noteikt izmantojot automatizētu ūdens līmeņu mērīšanas sistēmu, nodrošinot automātisko ūdens līmeņu mērīšanas līdzekļu rādījumu salīdzināšanu ar manuālu ūdens līmeņa mērīšanas iekārtu – mērlatu, rādījumiem ne retāk kā 2 reizes gadā. Ūdens līmeņu mērīšanas iekārtām jābūt piesaistītām valstī pieņemtajai Latvijas augstuma sistēmai (LAS 2000.5), uz mērlatām izvietotajām austuma atzīmēm jābūt skaidri salasāmām (MK noteikumu Nr.736 49.1., 49.2. un 5. pielikums, ŪEN papildmateriālu 5.3. punkts).
- 2.2.** Hidrotehnisko būvju darbības raksturlielumus (t.sk. ŪL nolasījumus, darbības ar novadbūves aizvāriem, upes caurplūduma uzskaiti) reģistrēt Hidrotehnisko būvju darbības datu uzskaites žurnālā vai elektroniskā datu uzskaites sistēmā, atbilstoši atļaujas 2. tabulā noteiktajam grafikam (MK noteikumi Nr.736 49. punkts un 5. pielikums). Atbildīgai amatpersonai ar parakstu apliecināt ierakstu pareizību dokumentos un to atbilstību mēraparātu rādījumiem.

Hidrobūves darbības uzskaites grafiks

2. tabula

Nr. p.k.	Uzskaites parametrs	Uzskaites biežums
1.	Ūdens līmenis hidrotehnisko būvju augšbjefā un lejasbjefā	Automatizēta ūdens līmeņa uzskaitē ne retāk kā 1 reizi stundā, izmantojot nepārtrauktas uzskaites ūdens līmeņu mērītājus*. Automatizētās ūdens līmeņa uzskaites sistēmas darbības traucējumu gadījumā, 1 reizi dienā, manuāli nolasot rādījumus no mērlatas (plūdu, ilgstoša lietus un citos ārkārtējos gadījumos – 1 reizi 2 stundās vai atkarībā no apstākļiem, ŪL izmaiņu intensitātes) – MK noteikumu Nr.736 5. pielikuma 1. tabula.
2.	Ar novadbūves aizvāriem saistītās darbības un darbības, kuras veic periodā, kad ūdens līmenis ir virs NŪL	Darbību veikšanas reizē – MK noteikumu Nr.736 5. pielikuma 2. tabula.
3.	Darbības, kas veiktas laikā, kad upes dabiskais caurplūdums ir mazāks par noteikto ekoloģisko caurplūdumu	Darbību veikšanas reizē – MK noteikumu Nr.736 5. pielikuma 2. tabula.
4.	Caurplūduma uzskaitē **	Ja caurplūduma uzskaiti veic aprēķinu ceļā – 1 reizi diennaktī – MK noteikumu Nr.736 5. pielikuma 3.tabula.

Piezīme: * pieļaujamas īslaicīgas, līdz 10 min., atkāpes no noteiktā ūdens līmeņa regulēšanas režīma, t.sk. NŪL pārsniegšana, kas saistīta ar hidroagregātu (turbīnu) avārijas atslēgšanos, 20kV elektrotīkla avāriju gadījumā (negaisa izraisīti atslēgumi, sprieguma kritumi, fāzes pazušana).

** ja hidroelektrostacijas hidrotehniskās būves augšbjefā ūdens līmeņa nolasījumus veic, izmantojot nepārtrauktas uzskaites ūdens līmeņa mērītāju, caurplūduma uzskaiti var neveikt (MK noteikumu Nr.736 49.5.punkts).

- 2.3. Nodrošināt Hidrotehnisko būvju darbības datu pieejamību inspektora pārbaudes laikā. Pēc pieprasījuma nodrošināt elektroniskajā datu uzskaites sistēmā reģistrēto datu izdrukas vai datu izsniegšanu elektroniskā veidā.
- 2.4. **Katru ceturksni** līdz ceturksnim sekojošā nākamā mēneša **20.datumam** iesniegt Valsts ieņēmumu dienestā pārskatu – aprēķināto dabas resursu nodokli par faktisko hidrotehniskajai būvei caurplūstošo ūdeni (ūdens resursu lietošanu elektroenerģijas ražošanai hidroelektrostacijā) – par iepriekšējo ceturksni un veikt maksājumu Valsts ieņēmumu dienesta noteiktajā budžeta kontā (Ūdens apsaimniekošanas likuma 17. panta otrā daļa, Dabas resursu nodokļa likuma 27. panta otrā un trešā daļa).
- 2.5. Dabas resursu nodokļa aprēķinu veikt atbilstoši Dabas resursu nodokļa likuma 19.¹ pantā un MK 19.06.2007. noteikumu Nr.404 „Kārtība, kādā aprēķina un maksā dabas resursu nodokli, izsniedz dabas resursu lietošanas atļauju un auditē apsaimniekošanas sistēmas” (turpmāk – Noteikumi Nr.404) 21¹, 21², 21³, 21⁴, 21⁵. punktā noteiktajam.
- 2.6. Hidrotehniskajai būvei caurplūdušo ūdeni aprēķināt, pamatojoties uz saražotās elektroenerģijas daudzumu un hidromezgla darbības lietderības koeficientu, ūdens kritumu (līmeņu starpību) vai izmantot citu, VVD Vidzemes RVP iepriekš saskaņotu, aprēķina metodiku, kas ir pamatota ar uzskaites datiem un tehnisko dokumentāciju (Noteikumu Nr.404 21¹, 21², 21³, 21⁴, 21⁵. punkts). Tā kā HES ir uzstādīti nepārtrauktas uzskaites ūdens līmeņa mērītāji hidrotehniskās būves augšbjefā un lejasbjefā, aprēķinos ūdens kritumu (līmeņu starpību) pieņemt saskaņā ar nepārtrauktas uzskaites ūdens līmeņa mērītāju rezultātiem. Automatizētās ūdens līmeņa uzskaites sistēmas darbības traucējumu gadījumā, aprēķinos ūdens kritumu (līmeņu starpību) pieņemt vienādu ar hidromezgla aprēķina spiedienu (ŪEN 2.4.9.1. punkts; HBDP A daļas 2.4.4. punkts).
- 2.7. **Katru ceturksni** aizpildīt **dabas resursu nodokļa aprēķina lapu** par faktiskiem hidrotehniskajai būvei caurplūstošiem ūdens apjomiem un uzrādīt pēc pieprasījuma pārbaudes laikā vides valsts inspektoram; šos uzskaites dokumentus uzglabāt trīs gadus (Noteikumu Nr.404 „43. punkts., 6. pielikums). Dabas resursu nodokļa aprēķinu lapu var sagatavot elektroniski un parakstīt ar drošiem elektroniskajiem parakstiem.
- 2.8. **Katru gadu kompensēt** Aiviekstes HES ekspluatācijas rezultātā **zivju resursiem nodarītos zaudējumus** (MK 08.05.2001. noteikumi Nr.188 „Saimnieciskās darbības rezultātā zivju resursiem nodarītā zaudējuma noteikšanas un kompensācijas kārtība” VI nodaļa).

3. Citi nosacījumi

- 3.1. Aiviekstes HES hidrotehnisko būvju stāvokļa novērošanu un pārbaudi veikt atbilstoši HBDP "B" daļas 2. punkta nosacījumiem.
- 3.2. Būvju vizuālās novērošanas un apsekošanas datus, straujām ūdens līmeņa maiņām, vižņu veidošanos, specifiskām klimata izmaiņām reģistrēt Hidrotehnisko būvju stāvokļa novērošanas žurnālā vai attiecīgās elektroniskajās datubāzēs (HBDP "B" daļas 2. punkts).

4. Nosacījumi būtisku izmaiņu gadījumā

- 4.1. Ja AS „Latvenergo” plāno veikt būtiskas izmaiņas Aiviekstes HES esošajā darbībā vai izmaiņas tehnoloģiskajā procesā, kuru dēļ mainās darbības ietekmētā ūdensobjekta hidroloģiskais vai hidroģeoloģiskais režīms un vairs nav iespējams izpildīt normatīvajos aktos par ūdens aizsardzību noteiktās prasības un atļaujā noteiktos nosacījumus vai tiek pārtraukta HES darbība, **ne vēlāk kā 30 dienas pirms izmaiņu uzsākšanas** iesniegt VVD Vidzemes RVP iesniegumu, pamatojot izmaiņu nepieciešamību atbilstoši MK noteikumu Nr.736 24., 25. punktu nosacījumiem.

- 4.2. Atbilstoši MK 27.12.2005. noteikumu Nr.1014 „Ūdens objektu ekspluatācijas noteikumu izstrādāšanas kārtība” 11. punkta prasībām, ja saimnieciskās darbības dēļ plānots mainīt ūdens objekta hidroloģisko režīmu vai ekspluatācijas nosacījumus, izstrādāt jaunus ūdenskrātuves ekspluatācijas noteikumus vai grozīt esošos, saskaņojot tos ar visām ieinteresētajām pusēm atbilstoši MK 27.12.2005. noteikumu Nr.1014 8. punkta prasībām.
- 4.3. Atbilstoši MK 26.01.2010. noteikumu Nr.70 „Noteikumi par hidroelektrostaciju hidrotehnisko būvju drošuma programmām un deklarācijām” 5. punkta prasībām, ja būtiski mainās hidrotehnisko būvju ekspluatācijas apstākļi vai HES hidrotehnisko būvju tehniskais stāvoklis, kā arī ja tiek noteikti atšķirīgi drošuma uzraudzības pasākumi, HBDP veikt nepieciešamās izmaiņas tādā pašā kārtībā, kāda ir noteikta jaunas programmas izstrādei.
- 4.4. **Ne vēlāk kā 30 dienas pirms HES darbības pārtraukšanas** informēt Ekonomikas ministriju, attiecīgo pašvaldību, kuras teritorijā atrodas HES hidrotehniskā būve un VVD Vidzemes RVP, iesniedzot apstiprinātu drošuma programmu un plānu pasākumiem, kuri tiks veikti pēc HES hidrotehniskās būves ekspluatācijas pārtraukšanas (likuma Par hidroelektrostaciju hidrotehnisko būvju drošumu 8. panta otrā daļa).
- 4.5. Ja nav iestājušies MK 23.12.2003. noteikumu Nr.736 23. un 24. punktā minētie nosacījumi, VVD Vidzemes RVP ik pēc septiņiem gadiem, izvērtējot tās rīcībā esošo informāciju par ūdens resursu lietotāja darbību attiecīgajā laikposmā, ja nepieciešams, normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā precizēs Aiviekstes HES izsniegto atļauju Nr.MA10DU0027, atbilstoši MK 23.12.2003. noteikumu Nr.736 „Noteikumi par ūdens lietošanas atļaujām” 30. punktam.

Šis **PIELIKUMS** ir ūdens resursu lietošanas atļaujas Nr.MA10DU0027 neatņemama sastāvdaļa.

Piesārņojuma kontroles daļas vadītāja,
direktores p.i.

I.Sedleniece

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO
PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU